

Modele de succes în implementarea dialogului structurat în politica de tineret a UE

Raport de documentare

Ana-Maria Dalu
Expert dialog structurat

Ancuța Plăeșu
Expert politici publice alternative

2018

CUPRINS

1.	Politica de tineret la nivel european cu privire la participarea civică a tinerilor	3
2.	Evoluții ale politicii de tineret din România	12
3.	Mecanismul dialogului structurat	17
4.	Exemple de bune practici în implementarea mecanismului dialogului structurat	22
4.1.	Bune practici în ceea ce privește metode eficiente de consultare a tinerilor	22
4.1.1.	Consultările online	22
4.1.2.	Consultările față în față cu tinerii	23
4.1.3.	Întâlniri cu tinerii, la nivel local și regional	24
4.1.4.	Consultări eficiente prin combinarea mai multor metode diferite	25
4.2.	Bune practici în ceea ce privește metode inovative de consultare a tinerilor	26
4.2.1.	Competiția pentru dialog structurat	26
4.2.2.	Prelegeri cu privire la subiecte de dialog structurat	27
4.2.3.	Dezbateri cu factorii de decizie	28
4.3.	Bune practici de extindere a consultărilor, pentru a cuprinde cât mai mulți tineri	29
4.3.1.	Extinderea participării tinerilor, prin parteneriate cu Asociațiile care promovează Cardurile Europene pentru Tineret și Eurodesk	29
4.3.2.	Accesul egal al tuturor tinerilor, la consultări	30
4.3.3.	Asigurarea reprezentativității rezultatelor	30
4.3.4.	Analiza demografică a rezultatelor consultărilor	31
4.4.	Bune practici în îmbunătățirea vizibilității procesului de dialog structurat	32
4.4.1.	Promovarea dialogului structurat	32
4.4.2.	Prezentarea dialogului structurat	32
4.5.	Bune practici în sprijinirea procesului de dialog structurat	34
4.5.1.	Resurse suplimentare pentru procesul de dialog structurat	34
4.5.2.	Bune practici în procesul de dialog structurat în România	35
5.	Concluzii	36

1. Politica de tineret la nivel european cu privire la participarea civică a tinerilor

În ceea ce privește politica europeană de tineret (ca politică trans-sectorială), nu există un aquis comunitar, ci **Metoda Deschisă de Coordonare**¹, instrument juridic neobligatoriu, care se aplică în domenii care sunt de competența țărilor UE (printre care și politica de tineret) și care asigură un nou cadru pentru cooperare între țările UE, ale căror politici naționale de tineret pot fi direcționate spre anumite obiective comune, într-un proces de învățare mutuală și schimb structurat de informații. În cadrul acestei metode interguvernamentale, statele UE se evaluează reciproc, Comisia Europeană având rol de supraveghere.

Potrivit *Tratatului privind Uniunea Europeană* (semnat în 1992 și intrat în vigoare în 1993) și *Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene* (versiunea consolidată a celor două tratate, din 2012)², prevederile relevante pentru politicile de tineret sunt cuprinse în Art. 165 alin. (2) - Acțiunea Uniunii urmărește, printre altele, să favorizeze dezvoltarea schimburilor de tineri și de formatori socio-educativi și să sprijine participarea tinerilor la viața democratică a Europei. Alineatul (3) al aceluiaș articol prevede faptul că *Uniunea și statele membre favorizează cooperarea ... și cu organizațiile internaționale ..., în special cu Consiliul European.*

Astfel, politica de tineret a Uniunii Europene este influențată și de politica Consiliului European în acest domeniu, prin existența structurii de co-management, asigurată de *Consiliul Consultativ pe Probleme*

¹ Mai multe detalii pot fi obținute accesând:

http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/open_method_coordination.html?locale=en

² Disponibil la: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A12012E%2FTXT>

de tineret, Consiliu care are un drept egal de vot în cadrul definirii cadrului și priorităților în domeniul tineretului.

Participarea tinerilor, în cadrul Consiliului Europei, este garantată de *Carta europeană a participării tinerilor la viața locală și regională, din 1992, revizuită în 2003*³. Carta prevede o serie de instrumente pentru a obține participarea reală a tinerilor la viața comunității, recunoașterea rolului tinerilor în asociații, sindicate și partide politice, precum și promovarea asociațiilor de tineret. Astfel, autoritățile locale și regionale sunt chemate să: sprijine formarea și participarea tinerilor la viața asociativă în comunitate; susțină centrele de consiliere pentru tineri care să ofere servicii de calitate care să răspundă nevoilor exprimate de tineri; faciliteze punerea în aplicare a proiectelor și inițiativelor tinerilor, asigurând acces la asistență tehnică, financiară și materială; dezvolte principiul de co-management al Consiliului Europei și sistemul de luare a deciziilor, în parteneriat cu tinerii și organizațiile de tineret în domenii relevante pentru tineri; în cazul implementării acestor co-structuri, tinerii și organizațiile de tineret trebuie să fie respectați ca parteneri deplini; angajeze să pună în aplicare structurile corespunzătoare care să permită participarea tinerilor la luarea deciziilor și la dezbateri; creeze sau să susțină structurile de participare activă: consiliile de tineret, parlamentele de tineret și forumurile de tineret.

Dacă la nivelul Consiliului Europei participarea tinerilor devine prioritate încă din anii 90, Uniunea Europeană vine relativ târziu cu documentul care marchează prioritizarea participării tinerilor ca sector distinct – *Carta Albă a Tineretului* (2001). Acest document

³ Disponibila la:

https://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/Coe_youth/Participation/COE_charter_participation_ro.pdf

deschide cadrul esențial pentru participarea tinerilor, definind conceptul de *dialog structurat* – prin imaginarea unor cadre de dialog între tineri și autoritățile publice, inclusiv la nivel local și regional. Dialogul structurat presupune crearea unor mecanisme eficiente și sustenabile de consultare a tinerilor, tineri care în procesul de dialog cu autoritățile publice, devin parteneri egali.

*Pactul pentru Tineret*⁴, adoptat de Consiliul European în martie 2005, este un instrument de politică trans-sectorială care asigură un set de măsuri care privesc nevoile tinerilor. Țintele stabilite urmăresc să îmbunătățească educația, formarea, mobilitatea, incluziunea socială a tinerilor, precum și să faciliteze reconcilierea muncii cu viața de familie. Pactul menționează faptul că succesul pentru atingerea țăintelor depinde de implicarea tuturor părților interesate (în primul rând a organizațiilor de tineret de la nivel național, regional și local, a autorităților regionale și locale și a partenerilor sociali), în crearea unui punct de pornire pentru o mobilizare puternică în sprijinul tinerilor. Pactul pentru Tineret a fost încorporat în liniile directoare ale Strategiei de la Lisabona.

Comunicarea Comisiei *Politici europene privind tineretul: Abordarea preocupărilor tinerilor din Europa - punerea în aplicare a Pactului european pentru tineret și promovarea cetățeniei active*⁵, din mai 2005, menționează printre altele, modalitățile de creștere a mobilității tinerilor, subliniind anumite inițiative: accelerarea implementării Recomandării privind mobilitatea studenților, voluntarilor, profesorilor și formatorilor; recomandările Comisiei cu privire la cardul de mobilitate pentru tineri în Europa; implementarea unor noi forme ale Serviciului European de

⁴ Disponibil la: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/IT/TXT/?uri=URISERV:c11081>

⁵ Cf. Commission Communication of 30 May 2005 on European policies concerning youth: Addressing the concerns of young people in Europe - implementing the European Youth Pact and promoting active citizenship, disponibil la:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=URISERV:c11081&from=IT>

Voluntariat. Comunicarea menționează faptul că, cetățenia activă a tinerilor reprezintă un punct central al metodei deschise de coordonare.

Comunicarea Comisiei denumită *Agenda Socială Reînnoită: Oportunități, acces și solidaritate în Europa secolului 21*⁶, din 2008, țintește copiii și tinerii, ca o prioritate. În secțiunea "Copiii și tinerii – Europa de mâine", Comisia reține că, deși viitorul Europei depinde de tineretul său, șansele în viață ale multor tineri sunt amenințate de lipsa de oportunități și de acces la educație și formare pentru a-și valorifica pe deplin potențialul.

Acordând importanță Pactului pentru Tineret, Comisia își propune să continue o serie de activități orientate spre copii și tineri, precum asigurarea respectării drepturilor copiilor în acțiunile Uniunii Europene, dar și continuarea eforturilor de apărare a drepturilor copiilor, acțiuni în domeniul sănătății tinerilor și promovării folosirii în condiții de siguranță a Internetului, precum și acțiuni privind siguranța rutieră.

În aprilie 2009, Comisia a prezentat Comunicarea intitulată *O Strategie a UE pentru Tineret – investiție și capacitate. O metodă deschisă de coordonare reînnoită pentru abordarea provocărilor și oportunităților tineretului*⁷. *Strategia europeană pentru tineret 2010-2018*, invită statele membre și Comisia să coopereze în domeniul tineretului prin intermediul metodei deschise de coordonare, ceea ce presupune o abordare intersectorială, cu acțiuni care implică domeniile de politici relevante pentru tinerii din

---

⁶ Cf. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS, Renewed social agenda: Opportunities, access and solidarity in 21st century Europe, 02.07.2008, disponibil la:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0412:FIN:EN:PDF>

⁷ Cf. COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE CONSILIU, PARLAMENTUL EUROPEAN, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR: O strategie a UE pentru tineret - investiție și capacitate. O metodă deschisă de coordonare reînnoită pentru abordarea provocărilor și oportunităților tineretului, disponibil la:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0200:FIN:RO:PDF>

Europa: educație, ocuparea forței de muncă, creativitate și antreprenariat, sănătate și sport, participare, incluziune socială, voluntariat, tinerii și lumea. Strategia definește măsuri consolidate pentru o mai bună punere în aplicare a politicilor privind tineretul la nivelul UE.

Strategia urmărește să capaciteze tinerii în vederea confruntării cu provocările actuale. Astfel, viziunea Uniunii Europene asupra tineretului se bazează pe două abordări: investirea în tineret, care înseamnă alocarea de resurse sporite pentru dezvoltarea unor domenii ale politicii de tineret care afectează tinerii în viața lor de zi cu zi, și capacitarea tinerilor, care se referă la promovarea potențialului pe care tinerii îl au pentru reînnoirea societății și contribuirea la valorile și obiectivele Uniunii Europene, o atenție special urmând a fi acordată tinerilor cu mai puține oportunități.

Pe 27 noiembrie 2009, Consiliul Miniștrilor de Tineret a adoptat *Rezoluția privind un cadru reînnoit pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului (2010-2018)*⁸. Rezoluția se bazează pe Comunicarea Comisiei din aprilie 2009 "O Strategie a UE pentru Tineret – investiție și capacitate". Cadrul reînnoit pentru cooperare se bazează pe informațiile și recomandările conținute în Raportul UE privind Tineretul (2009) și este strâns corelat cu obiectivele Agendei Sociale Reînnoite. Obiectivele generale ale cooperării europene în domeniul tineretului, până în anul 2018 inclusiv, sunt definite astfel:

(i) de a crea oportunități mai multe și egale pentru toți tinerii în educație și pe piața muncii;

---

⁸ Cf. Council resolution on a renewed framework for European cooperation in the youth field (2010-2018), http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/111514.pdf

(ii) de a promova cetățenia activă, incluziunea socială și solidaritatea tuturor tinerilor⁹.

Cu respectarea deplină a responsabilității Statelor Membre în domeniul politicii de tineret și a caracterului voluntar al cooperării europene în domeniul tineretului, atingerea celor două obiective generale corelate implică o abordare duală, implicând elaborarea și promovarea deopotrivă a inițiativelor specifice domeniului tineret (politici și acțiuni orientate special spre tineri, în domenii precum învățarea non-formală, participarea, activitățile de voluntariat, munca de tineret, mobilitate și informare) și a inițiativelor cadru/ de tip "mainstreaming" (inițiative care să faciliteze o abordare intersectorială, în cadrul căreia să se acorde atenția cuvenită problemelor tinerilor atunci când sunt formulate, implementate și evaluate politici și acțiuni în alte domenii ale politicii, dar care au un impact asupra vieții tinerilor). Agenda acestei cooperări cuprinde opt domenii de acțiune: Educație și formare, Ocupare și antreprenariat, Sănătate și bunăstare, Participare, Activități de voluntariat, Incluziune socială, Tineretul și lumea, Creativitate și cultură. Obiectivul stabilit pentru domeniul de intervenție *Participare* este următorul: participarea tinerilor în democrația reprezentativă și în societatea civilă la toate nivelurile și în societate în ansamblul său. Printre posibile inițiative sunt menționate: dezvoltarea de mecanisme pentru dialog cu tinerii și participarea acestora în cadrul politicilor naționale de tineret; încurajarea folosirii ghidurilor existente pentru participarea, informarea și consultarea tinerilor, sau elaborarea unor astfel de ghiduri, în vederea asigurării calității acestor activități; sprijinirea politică și financiară a organizațiilor de tineret, precum și a consiliilor locale și naționale ale tineretului, și promovarea recunoașterii rolului lor important în democrație;

⁹ Cf. Ibid. Pag. 5

promovarea participării mai multor și a unei mai largi diversități de tineri în democrația reprezentativă, în organizațiile de tineret și în alte organizații ale societății civile; folosirea efectivă a tehnologiilor informației și comunicării pentru a lărgi și adânci participarea tinerilor; sprijinirea diferitelor forme de învățare a participării de la vârste fragede, prin educație și învățare nonformală; dezvoltarea în continuare a oportunităților de dezbateră între instituțiile publice și tineri. Menționăm faptul că, pentru domeniile de intervenție menționate anterior, România va stabili, în funcție de condițiile și prioritățile sale, măsuri de intervenție prin planuri de acțiune, conform *Strategiei naționale în domeniul politicii de tineret* pentru perioada 2015-2020.

O atenție aparte este acordată, în acest nou cadru de cooperare, muncii de tineret¹⁰, privite ca o chestiune intersectorială. Aceasta (youth work) este abordată în sens larg, ca acoperind o largă arie de activități sociale, culturale, educative sau de natură politică, desfășurate cu și pentru tineri. Ea este subsumată educației extrașcolare, dar și activităților de petrecere a timpului liber gestionate de lucrători de tineret profesioniști sau voluntari, ori de lideri de tineret, și privită ca având la bază învățarea nonformală și participarea voluntară.

La cea de-a opta Conferință a Miniștrilor Responsabili pentru Tineret (structură a Consiliului European), care a avut loc la Kiev în perioada 10-11 octombrie 2008, a fost adoptată o *Declarație privind viitorul politicii de tineret a Consiliului European, denumită generic „Agenda 2020”*¹¹. Prin aceasta, miniștrii responsabili pentru politica de tineret în cele 49 state semnatare ale Convenției Culturale Europene a Consiliului European s-au angajat să promoveze activ, în

¹⁰ Cf. Ibid. pag. 12

¹¹ Cf. “The future of the Council of Europe youth policy: AGENDA 2020”, Declaration, http://www.youthpolicy.org/wp-content/uploads/library/2008_CoE_Kyiv_Future_Agenda2020_Eng1.pdf

toate statele membre ale Organizației, elaborarea de politici de tineret în măsură să asigure integrarea cu succes a tuturor tinerilor în societate. Obiectivul declarat al acestor politici era asigurarea accesului tinerilor la educație și pregătire profesională de calitate, a unor condiții decente de muncă și viață, precum și a condițiilor care să permită tinerilor să contribuie la dezvoltarea societății. În abordarea acestui document, politica de tineret a Consiliului Europei se adresează atât tinerilor cât și copiilor. Această Declarație a fost adoptată apoi ca Rezoluție a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei¹². Declarația stabilește printre prioritățile pentru politica de tineret a Consiliului Europei, Drepturile omului și democrația, cu accent pe: asigurarea ca tinerii să se bucure pe deplin de drepturile omului și de demnitatea umană, precum și încurajarea aderării tinerilor la aceste valori; promovarea participării active a tinerilor în structurile și procesele democratice; promovarea de oportunități egale de participare pentru toți tinerii și cu privire la toate aspectelor vieții lor de zi cu zi; implementarea unei egalități de gen efective și prevenirea tuturor formelor de violență bazate pe gen; promovarea educației și acțiunii pentru conștientizarea de către tineri a problemelor mediului înconjurător și dezvoltării durabile; facilitarea accesului tuturor tinerilor la servicii de informare și consiliere.

Invocând atât prevederile art. 165 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene privind încurajarea participării tinerilor în viața democratică a Europei, cât și Rezoluția Consiliului European privind Cadrul Reînnoit de Cooperare în Domeniul Tineretului, *Rezoluția asupra încurajării unor noi și efective forme*

¹² Cf. Resolution CM/Res (2008) 23 on the youth policy of the Council of Europe, disponibilă la http://www.coe.int/t/dg4/youth/Source/IG_Coop/Documents/CM_Res_08_youth_policy_en.pdf

*pentru participarea tinerilor în viața democratică din Europa*¹³ evidențiază aspecte cheie ale condițiilor actuale de participare a tinerilor și invită Statele Membre și Comisia să întreprindă anumite măsuri de natură a spori participarea acestora, subliniindu-se importanța utilizării noilor tehnologii ale informației și comunicării.

Comunicarea Comisiei *Implicarea, conectarea și capacitatea tinerilor: O nouă Strategie europeană în domeniul tineretului*¹⁴ (2019-2027), din 22.05.2018, menționează, ca principale domenii de acțiune, următoarele:

- ✓ îmbunătățirea cooperării cross-sectoriale în domeniile de politici - dezvoltarea abordării cross-sectoriale adresate nevoilor tinerilor din alte domenii de politici europene;
- ✓ un nou coordonator UE de tineret - care să permită tinerilor să se exprime în conturarea politicilor europene, va transmite Comisiei, vocile tinerilor; coordonatorul va întări dialogul cu tinerii, în special prin Portalul European de Tineret și prin Platforma Strategiei europene în domeniul tineretului;
- ✓ urmărirea cheltuielilor de la nivel european, în domeniul tineretului - principalele programe de finanțare;

---

¹³ Cf. Draft Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on encouraging new and effective forms of participation of all young people in democratic life in Europe, <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st08/st08064.en11.pdf>

¹⁴ Cf. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Engaging, Connecting and Empowering young people: a new EU Youth Strategy, Brussels, 22.5.2018 COM(2018) 269 final

- ✓ lansarea unui nou dialog cu tinerii, la nivel european, mai incluziv, cu focus asupra tinerilor cu posibilități mai reduse;
- ✓ înlăturarea obstacolelor și facilitarea voluntariatului și a mobilităților de solidaritate;
- ✓ implementarea unei agende a lucrătorului de tineret, pentru creșterea recunoașterii învățării non-formale;
- ✓ întărirea legăturii dintre politicile europene în domeniul tineretului și programele europene (Erasmus+ și Corpul European de Solidaritate).

Așadar, Comisia Europeană propune focalizarea asupra următoarelor domenii de acțiune:

Implicare: încurajarea/creșterea participării tinerilor la viața civică și democratică.

Conectare: conectarea tinerilor din UE și nu numai, pentru încurajarea implicării voluntare, mobilități de învățare, solidaritate și înțelegere interculturală.

Capacitare: sprijinirea împuternicirii tinerilor prin calitate, inovație și recunoașterea muncii de tineret.

2. Evoluții ale politicii de tineret din România

Anii '90 au reprezentat o perioadă de reforme în cadrul legislației, Constituția din 1991 reglementând, cu privire la copii și tineri, *dreptul la un regim special de protecție și de asistență în realizarea drepturilor lor* (art. 45); au fost consacrate pluralismul politic, libertatea conștiinței, libertatea de exprimare și accesul la informații de interes public, libertatea întrunirilor și dreptul de asociere, dreptul de petiționare, ceea ce, cel puțin teoretic, constituie o bază solidă pentru participarea civică și politică a

tineretului. În practică, după cum arată datele de cercetare¹⁵, entuziasmul și apetitul pentru participare civică și politică în rândul tineretului au cunoscut o scădere față de sfârșitul anului 1989 și începutul anului 1990, rămânând la acest nivel până la sfârșitul deceniului¹⁶, fapt care sugerează că legislația subsecventă și cadrul instituțional pentru aplicarea acesteia nu au fost cele potrivite. În această perioadă, nu putem vorbi de o politică coerentă în domeniul tineretului, fiind nevoie de asigurarea coordonării politicilor sectoriale într-o manieră globală și integrată, dar și de implicarea adolescenților și tinerilor în proiectarea politicilor care-i privesc.

Prima încercare de planificare strategică în domeniul tineretului a fost realizată în România în anul 2001, ca efect al unei inițiative a Grupului de Lucru pentru Tineri (GLT) din cadrul Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est. Astfel, în 2001 se lansează oficial Planul Național de Acțiune pentru Tineret în România (PNAT-R), ca prim document de programare în domeniul politicii de tineret în România, după 1990, necesar implementării de măsuri specifice de combatere a marginalizării și excluziunii sociale a tinerilor. Structura cadru a PNAT-R a obținut, în luna martie 2001, la Belgrad, girul Grupului de Lucru pentru Tineret, care a decis că modelul înaintat de partea română reprezintă un exemplu de bună aplicare a ideii de plan național de acțiune și a hotărât preluarea acestuia ca bază în stabilirea standardului pentru alte aplicații similare de acest tip pe linia Pactului de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est. Documentul a fost realizat în parteneriat cu structurile naționale de și pentru tineret, care și-au adus contribuția și i-au acordat girul, precum și cu specialiști în domeniul politicilor de tineret și în cel al cercetării sociale pentru tineret. Acesta avea în

¹⁵ Cf. Ioan Mărginean (coord.), *Tineretul Deceniului Unu – Provocările anilor '90*, Editura Expert, București, 1996, pp. 270-280

¹⁶ Cf. Anca Tomescu (coord.), *Politica de Tineret în România – Raport național*, Alma Tip Publishing House, București, 2000, pp. 280-282

vedere programul de guvernare pentru perioada 2001-2004 și conținea o listă de 8 obiective, dintre care primele 4 reunite sub titulatura Participării (economică, civică și politică, culturală și respectiv participare la educație), la care se adăugau alte 4 privitoare la: reducerea factorilor de marginalizare și excludere, stimularea creativității, promovarea mobilității în spațiul european și respectiv optimizarea cadrului instituțional. Deși a fost bine fundamentat, PNAT-R a întâmpinat probleme la implementarea acțiunilor prevăzute; mai exact, alocările bugetare au fost complet insuficiente, iar cooperarea interministerială a fost deficitară; tineretul a reprezentat o prioritate pentru politicile publice numai la nivel declarativ. Un plan similar a fost întocmit în anul 2005, corespunzător programului de guvernare pentru perioada 2005-2008, după care ideea a fost abandonată. Ambele planuri urmau să fie evaluate periodic de entități specializate independente, însă, nu avem cunoștință să se fi realizat, astfel încât nu ne putem pronunța asupra efectivității și impactului implementării acestora.

Tot începând cu anul 2000 au fost adoptate importante acte normative care privesc politica de tineret, analizate în capitolul privind Cadrul legislativ național în domeniul tineretului.

După reînființarea Ministerului Tineretului și Sportului în anul 2013 (prin HG nr. 11/09.01.2013), acesta și-a inclus, între obiectivele majore, elaborarea unei strategii naționale în domeniul politicii de tineret pentru perioada 2014-2020. În acest demers, MTS a fost sprijinit de UNICEF România prin contractarea și asigurarea de asistență tehnică. Procesul elaborării Strategiei s-a bazat pe bunele practici la nivel european privind implicarea tuturor factorilor interesați (autorități publice centrale și locale, organizații neguvernamentale de tineret la nivel central și local, cercetători în domeniul tineretului, tinerii înșiși prin opiniile formulate în cadrul unor sondaje reprezentative), ale căror puncte de vedere au fost

avute în vedere, proiectul rezultat fiind pus în dezbatere publică pe site-ul MTS. Obiectivul general al Strategiei Naționale în domeniul politicii de tineret 2014-2020 este susținerea participării active a tinerilor la viața economică, socială, culturală și politică a țării, asigurând oportunități egale de acces la educație, ocupare și condiții de viață decente, inclusiv pentru grupurile vulnerabile. În viziunea MTS, care a stat la baza structurării Strategiei, domeniile principale de intervenție sunt: Cultură și educație non-formală, Sănătate, sport și recreere, Participare și voluntariat, Muncă și antreprenariat. Conform acestei viziuni, prin politici adecvate în aceste domenii se poate asigura incluziunea socială a tinerilor, motiv pentru care aceasta din urmă nu a fost inclusă ca un domeniu distinct de intervenție. Totuși, având în vedere faptul că politicile generale în domeniile amintite pot fi mai puțin efective în cazul tinerilor defavorizați, Strategia cuprinde un capitol distinct denumit „Contribuția Strategiei la incluziunea socială a tinerilor, în special a celor vulnerabili și/sau care, din diferite motive, ar putea avea oportunități mai puține”, în care sunt prevăzute direcții de acțiune și măsuri specifice pentru aceste categorii de tineri. Cele patru domenii de intervenție asigură realizarea în România a obiectivelor *Strategiei europene în domeniul tineretului*¹⁷, respectiv (i) de a crea oportunități mai multe și egale pentru toți tinerii în educație și pe piața muncii și (ii) de a promova cetățenia activă, incluziunea socială și solidaritatea tuturor tinerilor, precum și abordarea duală recomandată de aceasta, respectiv elaborarea și promovarea deopotrivă a inițiativelor specifice domeniului tineret (politici și acțiuni orientate special spre tineri, în domenii precum învățarea

¹⁷ Cf. COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE CONSILIU, PARLAMENTUL EUROPEAN, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR: O strategie a UE pentru tineret - investiție și mobilizare. O metodă deschisă de coordonare reînnoită pentru abordarea provocărilor și oportunităților tineretului, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0200:FIN:RO:PDF>

non-formală, participarea, activitățile de voluntariat, munca de tineret, mobilitate și informare) și a inițiativelor cadru (inițiative care să faciliteze o abordare intersectorială, în cadrul căreia să se acorde atenția cuvenită problemelor tinerilor atunci când sunt formulate, implementate și evaluate politici și acțiuni în alte domenii ale politicii, dar care au un impact asupra vieții tinerilor). Strategia se implementează la nivel național, regional, județean și local, cu participarea autorităților publice constituite la respectivele niveluri, precum și cu participarea organizațiilor societății civile și a tinerilor înșiși. Pentru implementarea Strategiei sunt prevăzute mecanisme de coordonare pe verticală și pe orizontală. Strategia prevede, de asemenea, programe de suport care să asigure monitorizarea și evaluarea sistematică a implementării în vederea ajustării și adaptării procesului de implementare la schimbările survenite în mediul de implementare, dar și transparența implementării și mobilizarea factorilor interesați, prin informare publică și dialog social.

Implementarea măsurilor prevăzute de politicile și strategiile în domeniul tineretului, inclusiv a celor pentru stimularea participării tinerilor, se realizează prin programe susținute din fonduri guvernamentale, prin programe finanțate din fonduri europene (pentru exemplificare, menționăm programele: Phare, Tineret, Tineret în Acțiune, Erasmus+) sau din fonduri oferite de Spațiul Economic European (Fond ONG), dar și din alte surse care au compensat insuficiența alocărilor autorităților și instituțiilor centrale sau locale.

3. Mecanismul dialogului structurat

Dialogul Structurat este un instrument folosit pentru implicarea activă a tinerilor în dezbaterile și dialogurile politice privind agenda europeană.

Dialogul Structurat este rezultatul adoptării Cărții albe din 2001, intitulată sugestiv *Un nou impuls pentru tineretul european*, și al *Pactului European pentru Tineret* (2005), adoptat printr-o *Rezoluție a Consiliului Uniunii Europene*, ce invită Comisia Europeană să dezvolte un sistem de dialog structurat cu tinerii, organizațiile de tineret, experții pe problematici de tineret și persoanele aflate în poziții de decizie la nivel public. Aceste documente subliniază așadar importanța procesului de consultare a tinerilor asupra acelor domenii ale politicilor publice care îi afectează direct.

Cel mai puternic impuls pentru punerea în aplicare a dialogului structurat a avut loc odată cu *Cadrul reînnoit pentru cooperarea europeană în domeniul tineretului* (2010-2018), adoptat în 2009 prin Rezoluția Consiliului, care recunoaște tinerii ca actori-cheie în societate, care ar trebui să fie considerați o resursă importantă. Prin urmare, este menționată necesitatea ca aceștia să aibă dreptul de a fi implicați și de a participa la elaborarea politicilor care îi afectează, printr-un dialog permanent între factorii de decizie, tineri și organizațiile de tineret.

Cadrul de Cooperare Europeană în domeniul Tineretului a stabilit ca obiective generale, crearea de oportunități egale pentru tineri în domeniul educației și pe piața forței de muncă, promovarea cetățeniei active, incluziunea socială și solidaritatea în rândul tinerilor. Cele 8 domenii de acțiune stabilite prin acest cadru sunt: Educație și formare profesională, Ocuparea forței de muncă și antreprenariat, Bunăstare socială, Participare, Voluntariat, Incluziune socială, Tineretul și lumea și Creativitate și inovare.

Dialogul structurat este un proces în care opinia tinerilor să fie luată în considerare în procesul elaborării politicilor de tineret la nivelul Uniunii Europene. Pentru a reuși acest lucru, dialogul structurat aduce împreună la discuții tinerii și persoanele aflate în poziții decizionale cheie. Mai mult decât atât, dialogul structurat implică și segmentul de consultări cu tineri și organizații de tineret și este implementat în cicluri de lucrări de câte 18 luni, cu o tematică și o prioritate comună, divizată în 3 rînduri de consultări.

Dialogul structurat este un mijloc de comunicare reciprocă între tineri și factorii de decizie pentru a pune în aplicare prioritățile cooperării europene în domeniul politicii de tineret și pentru a face auzită vocea tinerilor în procesul european de modelare a politicilor. Este un proces consultativ, implementat de Comisia Europeană, pentru a spori cooperarea cu societatea civilă și pentru a obține o contribuție din partea tinerilor.

Acest proces se numește "dialog structurat" deoarece se întâmplă într-un cadru foarte concret, care a fost stabilit de Comisia Europeană împreună cu Forumul European pentru tineret.

Cum funcționează dialogul structurat la diferite niveluri?

Dialogul structurat este legat de ciclurile președințiilor europene. La fiecare 6 luni, președinția se schimbă. Un ciclu de dialog structurat cuprinde 3 cicluri de președinții ale Uniunii Europene, ceea ce înseamnă în total 18 luni, incluzând 6 luni ale fiecăreia dintre cele 3 președinții. Fiecare trio de președinții alege o prioritate globală și statul membru care deține președinția se concentrează pe o temă legată de prioritatea definită.

La prima conferință europeană pentru tineret din fiecare ciclu, reprezentanții tinerilor și factorii de decizie politică convin asupra unui cadru orientativ pentru consultările naționale organizate în fiecare țară. La cea de-a doua conferință, sunt dezbătute rezultatele consultărilor naționale și se fac recomandări comune. La cea de-a

treia și ultima conferință a ciclului, recomandările sunt dezbătute de miniștrii de tineret ai statelor membre, înainte de a fi aprobate. Aceștia aprobă de asemenea rezoluția Consiliului, adresată instituțiilor europene și autorităților naționale, la sfârșitul ciclului de 18 luni.

La nivel național, fiecare stat membru constituie un grup de lucru național cu reprezentanți ai: autorității naționale în domeniul tineretului, consiliilor naționale pentru tineret, organizațiilor de tineret și consiliilor locale/regionale pentru tineret, lucrătorilor de tineret și cercetătorilor în domeniul tineretului. Rolul acestui grup este desfășurarea de evenimente de consultare cu tinerii și factorii de decizie și colectarea rezultatelor pentru a fi incluse într-un raport național, ce este trimis *Comitetului director european pentru dialog structurat*. Acest comitet (reînnoit la fiecare ciclu de lucru de 18 luni) coordonează dialogul structurat la nivelul UE, din el făcând parte:

- reprezentanții ministerelor tineretului din cele trei țări care asigură președinția UE în ciclul curent;
- reprezentanții consiliilor naționale de tineret din cele trei țări care asigură președinția UE;
- reprezentanții agențiilor naționale Erasmus + din cele trei țări ale președinției UE;
- reprezentanții Comisiei Europene;
- reprezentanții Forumului European pentru tineret;

La nivel european, pentru fiecare fază, *Comitetul director european pentru dialog structurat* elaborează un document care să reflecte rezultatele rapoartelor trimise de grupurile naționale de lucru, raport ce este prezentat la Conferința europeană pentru tineret.

Conferința europeană pentru tineret are loc la fiecare 6 luni, în statul membru care găzduiește președinția UE. În cadrul

conferinței europene pentru tineret, delegații grupurilor naționale de lucru și ai organizațiilor neguvernamentale de tineret internaționale au oportunitatea de a discuta din nou rezultatele consultării online, pentru a finaliza recomandările care vor fi prezentate *Consiliului miniștrilor tineretului*. Acesta este spațiul european în care tinerii și factorii de decizie au ocazia să stea față în față pentru a discuta și a conveni asupra unui mesaj ce urmează a fi comunicat Uniunii Europene.

Care este impactul dialogului structurat?

Impactul acestui proces asupra tinerilor depinde de punerea în aplicare a rezultatelor politice ale procesului de către statele membre, prin măsuri concrete și prin implicarea și participarea activă a reprezentanților tinerilor la discuțiile de la nivel european și în Grupul național de lucru.

Prin dialogul structurat s-au obținut rezultate vizibile cu privire la deciziile politice luate la nivel european. Proiecte care propun implementarea dialogului structurat au fost sprijinite prin programul Tineret în Acțiune, care apoi a contribuit la dezvoltarea programului Erasmus+, începând cu anul 2014. Acțiunea cheie 3 din cadrul acestui program sprijină explicit implicarea activă a tinerilor în mecanismele democratice ale societății, în dialogul dintre tineri și autoritățile publice și, ca urmare, activitățile dialogului structurat.

Ca un exemplu al rezultatelor dialogului structurat, pentru perioada 2012-2013, Comisia Europeană a oferit mai multe fonduri pentru creșterea numărului de proiecte prin programul Tineret în acțiune și a numărului de participanți din cele 6 țări vecine uniunii (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova, Ucraina).

Pe durata președinției Danemarcei, discuția s-a axat pe inovarea și creativitatea tinerilor, precum și pe participarea acestora la alegeri, prin urmare, concluziile Consiliului (aprobat de miniștrii tineretului din cele 27 de state membre) au reflectat majoritatea

Recomandărilor conferinței europene de tineret de la Sorø (din martie 2011). Același lucru s-a întâmplat la Nicosia în ultima fază a acestui ciclu, majoritatea recomandărilor au luat în considerare concluziile reprezentanților statelor membre.

Rezultatele globale ale celor 18 luni de dialog structurat privind participarea tinerilor sunt permanent luate în considerare în Rezoluția Consiliului de la sfârșitul ciclului. Ca un exemplu de rezultate importante incluse în această rezoluție, pot fi menționate:

- extinderea dialogului structurat pentru a cuprinde toate categoriile de tineri;
- recunoașterea muncii de tineret și a activării în organizațiile de tineret, ca modalități ale tinerilor de a dezvolta aptitudini și competențe;
- sprijinirea participării tinerilor în procesele decizionale la toate nivelurile;
- creșterea sprijinului pentru toate activitățile de tineret axate pe dialogul intercultural și pe participarea tinerilor din Uniunea Europeană și din țările ne-membre.

4. Exemple de bune practici în implementarea mecanismului dialogului structurat

4.1. Bune practici în ceea ce privește metode eficiente de consultare a tinerilor

4.1.1. Consultările online

Majoritatea grupurilor naționale de lucru în domeniul dialogului structurat, folosesc un anumit tip de chestionar online

pentru a ajunge la opiniile tinerilor. În Germania, a fost dezvoltat un instrument online nou și specific, pentru punerea în aplicare a dialogului structurat. Acesta oferă un acces facil pentru un grup mare și variat și diferențiază între diferite grupuri de utilizatori (persoane, grupuri de diferite dimensiuni). Instrumentul oferă o mare transparență: postările participanților sunt afișate imediat pe site și fiecare are acces pentru a le citi. În prima etapă a consultărilor din Germania, participanții au folosit acest instrument online pentru a-și prezenta opiniile, pozițiile și sugestiile. În cea de-a doua etapă, participanții au votat on-line pentru acele inputuri pe care le-au considerat cele mai importante - au fost colectate contribuții din proiecte și activități independente la nivel local, regional și național, precum și din ateliere de lucru pentru tineri și documente de poziție ale consiliilor de tineret și ale organizațiilor de tineret. Pe baza voturilor lor, Grupul național de lucru pentru implementarea dialogului structurat a stabilit o listă cu un rezumat al contribuțiilor.

Un alt mijloc foarte eficient de atragere a tinerilor în dialogul structurat online a fost introdus în Estonia. După introducerea și promovarea chestionarelor online pe Facebook, motivația tinerilor de a participa la anchete a fost stimulată prin recompensarea respondenților cu premii valoroase (iPad 2, iPod Touch, carduri cadou SPA), prin tragere la sorți din rândul tuturor participanților, după închiderea chestionarelor on-line. Potrivit Consiliului pentru tineret din Estonia, premiile s-au dovedit a fi o strategie eficientă de atragere și motivare a grupului țintă, deoarece 800 de tineri au completat chestionarele online în doar 20 de zile.

4.1.2. Consultările față în față cu tinerii

După chestionarele online, consultările față în față constituie cea mai utilizată metodă. Potrivit grupurilor de lucru naționale, consultarea față în față este, de asemenea, cea mai eficientă

metodă în ceea ce privește calitatea și profunzimea răspunsurilor obținute direct de la tineri. Organizarea reuniunilor cu tinerii în diferite locații din țară este o practică bună, cu rezultate eficiente și ușor transferabile.

Abordarea utilizată de Consiliul Tineretului din Cipru în cea de-a doua etapă a consultărilor desfășurate în 2012, când Cipru, Polonia și Danemarca au deținut președinția UE, este un bun exemplu în această privință. Consiliul Tineretului din Cipru a organizat trei mari reuniuni cu privire la tema creșterii participării tinerilor în alegeri și alte trei reuniuni privind stimularea creativității și inovării în organizațiile de tineret.

Prima reuniune din prima etapă a consultărilor a fost organizată la Nicosia, la o sală de conferințe situată în zona tampon, pentru a fi ușor accesibilă atât tinerilor ciprioți greci, cât și celor turci. A doua reuniune a avut loc la Centrul de informare pentru tineret din Limassol și a treia reuniune în satul Agros, într-o zonă rurală, muntoasă. În toate aceste reuniuni, au participat activ atât tineri membri ai ONG-urilor de tineret, cât și tineri nemembri ai acestor organizații.

Cele trei reuniuni organizate pe al doilea subiect au avut loc la Nicosia, Limassol și Paphos și au oferit bune oportunități pentru ca multe noi ONG-uri de tineret să fie prezente și să învețe despre procesul de dialog structurat într-un mod practic.

Cele șase reuniuni organizate în diferite locații din Cipru s-au dovedit a fi foarte eficiente în a implica un număr mare de tineri organizați și neorganizați, provenind din culturi și medii diverse, în schimbul și articularea diferitelor opinii cu privire la temele propuse spre consultare.

4.1.3. Întâlniri cu tinerii, la nivel local și regional

Dialogul structurat este larg recunoscut ca un instrument important pentru creșterea cetățeniei active și a participării tinerilor.

Pentru a atinge pe deplin aceste obiective, asigurarea procesului de participare la nivel local este la fel de importantă pentru rezultatele procesului. Organizarea discuțiilor cu tinerii și autoritățile publice la nivel regional și local se dovedește a fi o bună practică în această privință.

În Letonia, au avut loc cinci sesiuni de discuții la nivel regional, în diverse locații, discuții care au implicat tineri, lucrători de tineret și factori de decizie. Ei au făcut recomandări cu privire la diverse subiecte precum scăderea vârstei de votare, optimizarea rolului ONG-urilor pentru tineret, participarea și angajarea activă a tinerilor. Tinerii au indicat că discuțiile i-au ajutat să realizeze esența și importanța dialogului structurat.

În România au avut loc șase discuții de nivel local, organizate de Consiliul Tineretului din România în parteneriat cu mai multe organizații de tineret și autorități locale, în cinci orașe mari. Cele șase discuții locale au luat forma dezbaterilor, implicând 150 de tineri organizați și neorganizați, actori cheie din domeniul tineretului, reprezentanți ai instituțiilor publice, lucrători de tineret, cercetători în domeniul tineretului.

În Ungaria, au fost organizate discuții de nivel regional în format de tip workshop, folosindu-se discuții de grup și metoda cafenelei de dezbateri. Atelierele au avut loc în șapte regiuni administrative din Ungaria, iar participanții au fost reprezentanți ai tinerilor, ai ONG-urilor de tineret și experți în domeniul tineretului. De remarcat este faptul că cei 90 de participanți au venit din 57 de organizații de tineret diferite, asigurând astfel diversitatea punctelor de vedere și reprezentativitatea rezultatelor consultării.

4.1.4. Consultări eficiente prin combinarea mai multor metode diferite

Majoritatea grupurilor de lucru naționale angajează una sau două metode de consultare a tinerilor asupra problemelor de interes

pentru aceștia. Experiența arată că, cu cât sunt mai multe și mai diverse instrumentele utilizate pentru consultări, cu atât mai reprezentative și de calitate superioară se dovedesc a fi rezultatele.

Consiliul pentru tineret din Cehia a folosit cinci metode diferite pentru consultări și a obținut rezultate foarte bune. În primul rând, au fost deschise și promovate consultările online pentru a include cât mai mulți tineri. În al doilea rând, discuțiile la nivel local și regional au fost organizate în cadrul proiectului "Spune-ți părerea - dialogul structurat în rândul tinerilor", în patru regiuni diferite ale țării, cu implicarea diferitelor grupuri țintă: tineri organizați, neorganizați, voluntari, din diferite contexte sociale și geografice, precum și lideri de grup, lucrători de tineret și reprezentanți locali și regionali ai Parlamentelor cehe pentru copii și tineri. În al treilea rând, Consiliul tineretului din Cehia a implicat parteneri internaționali în consultări, pentru organizarea celei de-a șaptea întruniri de tineret ceho-germane, ocazie care a fost utilizată pentru o discuție comună de nivel internațional, care a oferit o valoare adăugată procesului de consultare și rezultatelor sale. În al patrulea rând, alte contribuții relevante, cum ar fi poziția Consiliului de tineret din Cehia în proiectul "Erasmus pentru toți" și concluziile cercetărilor în domeniul tineretului, au fost incluse în rezultate. În al cincilea rând, s-a organizat o discuție finală privind rezultatele consultării, aducând față în față tineri din medii diferite, directorul general pentru tineret, precum și președintele și alți reprezentanți ai Consiliului copiilor și tinerilor din Cehia. Aceștia au avut astfel posibilitatea de a se pune de acord cu privire la rezultatele finale.

În ansamblu, buna practică ce rezultă din acest exemplu este combinarea consultărilor online cu discuții la nivel local/regional, implicarea partenerilor din diferite instituții guvernamentale și neguvernamentale, de la nivel național și internațional, și includerea tuturor contribuțiilor relevante într-o ultimă rundă de discuții în care

să se ajungă la un acord comun asupra rezultatelor care vor fi promovate.

4.2. Bune practici în ceea ce privește metode inovative de consultare a tinerilor

4.2.1. Competiția pentru dialog structurat

Consiliul Tineretului din Polonia a introdus o metodă nouă și inovatoare de a atrage tinerii și de a-i angaja în consultări. Metoda constă în organizarea și promovarea unui concurs pentru tineri, pe subiecte care au legătură cu temele consultărilor. Competiția organizată în Polonia a fost destinată tinerilor cu vârste cuprinse între 13-30 ani și a fost intitulată "Nimic despre noi fără noi". Concurenții au avut posibilitatea de a prezenta într-un mod liber - în formatul unui interviu, reportaj, film, blog sau eseu - ideile lor pe unul dintre cele trei subiecte legate de consultări. Contribuțiile lor au fost prezentate unui juriu compus din reprezentanți ai Ministerului Educației Naționale, Agenției naționale pentru programul Tineret în acțiune și Consiliului polonez al organizațiilor de tineret. Juriul a ales trei câștigători, pe baza conținutului lucrărilor lor, și le-a oferit premii atractive (aparat foto digital, MP3 player, e-book reader).

Organizarea unui concurs s-a dovedit a fi o metodă de succes atât pentru a atrage și a angaja tineri în subiectele consultărilor, precum și pentru a asigura calitatea înaltă a contribuțiilor lor și a implica în mod vizibil toate părțile interesate în procesul de consultare.

4.2.2. Prelegeri cu privire la subiecte de dialog structurat

Uneori, temele de consultare pot fi destul de complexe, astfel încât să fie dificil ca tinerii să răspundă prin formulare standardizate, de tipul chestionarului. Având în vedere că toți tinerii ar trebui să fie încurajați să se exprime

cu privire la subiectele pe care sunt consultați, sunt necesare metode adecvate pentru a facilita producerea celor mai bune rezultate posibile.

În Olanda, o soluție la această provocare a fost de a oferi tinerilor prelegeri susținute de diverși invitați, care să expună problematica de consultare pe larg, înainte de a cere opiniile tinerilor. Un exemplu a fost consultarea cu privire la scăderea vârstei de vot la 16 ani. Având în vedere că acest subiect era relativ complex și neadecvat pentru ca tinerii să se exprime asupra lui, direct printr-un chestionar standard, tema a fost mai bine explorată prin intermediul unor conferințe susținute de invitați, în mai multe școli din Olanda. Au fost furnizate scurte introduceri cu privire la acest subiect, urmate de mici dezbateri organizate în timpul conferințelor oaspeților, apoi au fost înmânate chestionarele elevilor pentru a fi completate. Această metodă a permis tinerilor să reflecteze mai profund, să gândească critic și să răspundă cu mai multă responsabilitate întrebărilor din chestionarul de consultare. Conferințele au permis, de asemenea, participarea unei mai mari diversități a tinerilor, organizați și neorganizați.

În ansamblu, metoda prelegerilor oferite de conferențieri invitați, oferă un rezultat optim în ceea ce privește validitatea răspunsurilor obținute de la tineri, care să fie folosite ca input pentru procesul de dialog structurat. Această metodă poate fi combinată cu alte metode de consultare care să permită participarea tinerilor aflați în afara contextului școlar și universitar - tineri voluntari, antreprenori și tineri angajați - să participe în acest proces.

4.2.3. Dezbateri cu factorii de decizie

O metodă eficientă de consultare a tinerilor constă în a le asigura cadrul în care să dezbată direct cu factorii de decizie, cu privire la subiecte care îi privesc.

În Ungaria, astfel de dezbateri au fost organizate de Fundația pentru Tineretul Democrat, în timpul perioadelor de consultare finanțate prin programul Tineret în Acțiune 5.1. Astfel, 450 de elevi de liceu din mai mult de 20 de școli diferite din Ungaria au avut ocazia de a dezbate cu factorii de decizie de la nivel local, pe teme de interes pentru ei, în cadrul școlar. Dacă rezultatele chestionarelor online arătau că tinerii maghiari nu au încredere în sistemul politic, rezultatele acestor dezbateri față-în față ce au avut loc cu ocazia consultărilor, au arătat rezultate mai pozitive.

Tinerii participanți înșiși au susținut că acest tip de întâlniri și dezbateri cu factorii de decizie locali contribuie la construirea încrederii în politici și în politicieni. Prin urmare, dezbaterile dintre tineri și factorii de decizie de la nivel local, se dovedesc a fi o metodă eficientă nu numai pentru a obține o imagine de ansamblu bună a viziunilor tinerilor cu privire la subiectele consultărilor, dar și pentru a oferi o experiență a dialogului structurat care îi poate determina să adopte o poziție mai activă în viața democratică.

4.3. Bune practici de extindere a consultărilor, pentru a cuprinde cât mai mulți tineri

4.3.1. Extinderea participării tinerilor, prin parteneriate cu Asociațiile care promovează Cardurile Europene pentru Tineret și Eurodesk

Obiectivul de a cuprinde cât mai mulți tineri în consultări poate fi optimizat prin parteneriate cu asociațiile deținătorilor de carduri europene pentru tineret. În Finlanda, grupul național de lucru a trimis chestionarul deținătorilor cardului european de tineret, iar rezultatul a fost remarcabil: 2867 de răspunsuri în 10 zile.

În Polonia, Asociația deținătorilor Cardului EURO26 a pregătit o

aplicație specială și o versiune proprie a chestionarului pentru utilizatorii cardului, asociația finanțând, de asemenea, un premiu pentru unul dintre tinerii implicați în consultare.

În Ungaria, grupul țintă nu a cuprins posesorii sau utilizatorii de carduri, ci partenerii locali din rețeaua Eurodesk și beneficiarii programului Tineret în acțiune. Având în vedere că grupul de lucru maghiar a constatat că unele dintre temele întrebărilor sunt dificil de evaluat de către tineri, acesta sugerează o abordare mai adecvată, și anume utilizarea acestor teme mai degrabă în relația cu ONG-urile pentru tineret și cu lucrătorii pentru tineret. În cadrul acestei abordări, ONG-urile participante la programul Tineret în Acțiune și în rețeaua Eurodesk, au fost implicate prin trimiterea directă a chestionarului online.

4.3.2. Accesul egal al tuturor tinerilor, la consultări

Dacă rezultatele consultării trebuie să fie reprezentative, toate grupurile de tineri ar trebui să fie consultate. Uneori sunt necesare eforturi suplimentare pentru a asigura accesul egal al grupurilor minoritare la consultări.

În Estonia, chestionarul online a fost pus la dispoziție în două limbi - estonă și rusă. A fost tradus în limba rusă cu scopul de a ajunge la grupurile minoritare, de a le implica în procesul de consultare și de a le cunoaște părerea. În plus, a fost organizată o masă rotundă în regiunea Narva, - regiune cu 90% populație minoritară - care a oferit idei noi cu privire la modalitățile de implicare a grupurilor minoritare în următoarea rundă de consultări.

4.3.3. Asigurarea reprezentativității rezultatelor

Majoritatea grupurilor naționale de lucru au adoptat o abordare reprezentativă a consultărilor, iar mulți și-au exprimat sprijinul puternic pentru continuarea acestei abordări.

În Germania, consultarea intitulată "Creșterea participării tinerilor la alegeri" a implicat cinci grupuri de tineri, cu mai mult de 150 de membri fiecare. Având în vedere dimensiunea organizațiilor membre, au existat grupuri care au reprezentat câteva zeci de mii, câteva sute de mii și câteva milioane de tineri. De exemplu, organizațiile membre ale Consiliului federal german de tineret reprezintă aproximativ șase milioane de copii și tineri. Pozițiile Consiliului au fost integrate în rezultatele consultării, împreună cu alte contribuții din partea altor organizații reprezentative de tineret. Prin urmare, numărul tinerilor germani reprezentați prin rezultatele acestor consultări ajunge la câteva milioane, crescând în mod semnificativ reprezentativitatea acestei runde de consultări.

4.3.4. Analiza demografică a rezultatelor consultărilor

Cunoașterea caracteristicilor socio-demografice ale respondenților la chestionarele de consultare poate fi foarte util pentru îmbunătățirea viitoarelor consultări, în ceea ce privește cuprinderea diferitelor grupuri de tineri în consultări, și metodologia ce poate fi utilizată pentru optimizarea reprezentării diferitelor grupuri. Mai multe grupuri naționale de lucru au analizat datele demografice ale respondenților la chestionarele electronice. Interesant, în Estonia 75% din respondenți au fost femei și doar 25% bărbați în cadrul grupei de vârstă 13-30 de ani. Grupul de lucru maghiar a analizat și mai în profunzime, subliniind faptul că tinerii cuprinși în învățământul superior sunt supra-reprezentați în răspunsurile la chestionarul online, reprezentând 68% dintre respondenți, comparativ cu doar 15% tineri din învățământul secundar și 14% persoane ocupate.

Structura după medii de rezidență poate fi, de asemenea, importantă pentru a analiza reprezentativitatea rezultatelor la nivel

național. Analiza demografică a rezultatelor consultărilor este utilă pentru îmbunătățirea consultărilor viitoare, aceasta ar putea duce la adaptarea metodelor de consultare pentru a îmbunătăți reprezentativitatea rezultatelor, incluzând și grupurile mai puțin reprezentate în mod spontan.

4.4. Bune practici în îmbunătățirea vizibilității procesului de dialog structurat

4.4.1. Promovarea dialogului structurat

Creșterea vizibilității dialogului structurat este o modalitate importantă de a ajunge la grupuri cât mai diverse de tineri și de a contribui la conștientizarea de către aceștia, a rezultatelor procesului.

Publicarea sondajelor online pe site-urile consiliilor naționale pentru tineret, ale agențiilor naționale pentru programul Tineret în acțiune și pe paginile web ale Eurodesk, au devenit bune practici în această privință.

În Polonia, au fost puse la dispoziție hyperlink-uri pe pagina web a Ministerului Educației și pe portaluri specifice pentru ONG-uri și școli. Consiliul ceh pentru tineret a apelat și la canalele naționale de informare a tinerilor. Majoritatea consiliilor naționale de tineret și ONG-urilor internaționale de tineret participante la proces au promovat online consultările în rândul organizațiilor lor membre, prin e-mail și bannere web.

Facebook și alte rețele de socializare s-au dovedit a fi mijloace de succes pentru a promova dialogul structurat în rândul tinerilor. Grupuri de Facebook pentru dialog structurat au fost create în Cipru, Estonia, Polonia, Ungaria și Slovenia. Chestionarele electronice au fost publicate pe paginile de Facebook respective, mii de tineri au vizitat aceste pagini și au completat chestionarele

electronice, permițând o cuprindere considerabil mai mare a consultărilor.

4.4.2. *Prezentarea dialogului structurat*

Există mulți beneficiari potențiali, atât din rândul tinerilor, cât și al organizațiilor de tineret, în toate statele membre, care încă nu sunt conștienți de procesul de dialog structurat și de consultările ulterioare în care pot participa și în care își pot exprima opiniile. Luarea de măsuri concrete pentru prezentarea, explicarea și promovarea dialogului structurat într-un limbaj prietenos pentru tineri, poate schimba această situație.

Grupul de lucru polonez pentru tineret a creat un pachet informativ în care toți cei interesați pot găsi informații despre dialogul structurat. Pachetul informativ conține întrebările aferente etapei de consultare curente, link-uri relevante, o bază de date și un scurt ghid cu privire la metodele de consultare sugerate. În plus, coordonatorul grupului de lucru polonez a prezentat procesul de dialog structurat la televiziunea națională, familiarizând astfel o audiență și mai largă cu privire la proces și la rezultatele acestuia.

Consiliul tineretului din Estonia a folosit o abordare ușor diferită. În timpul taberelor de iarnă pentru tineret, Consiliul a prezentat procesul de dialog structurat organizațiilor membre prezente, care au lucrat în grupuri reduse de tip brainstorming, și au rezumat apoi constatările lor despre dialogul structurat. În acest fel, ei s-au pregătit să se implice într-un mod mai eficient în următoarele runde de consultare.

Deși cele două abordări au avut grupuri țintă diferite, ambele oferă exemple utile de măsuri concrete care pot fi luate pentru prezentarea, explicarea și continuarea promovării dialogului structurat, în funcție de contextul național specific.

4.5. Bune practici în sprijinirea procesului de dialog structurat

4.5.1. Resurse suplimentare pentru procesul de dialog structurat

Rezultatele pozitive ale alocării de resurse suplimentare pentru planificarea, implementarea și evaluarea dialogului structurat, sunt vizibile. După exemplul Germaniei, Consiliul tineretului din Estonia a angajat o persoană pentru coordonarea procesului de dialog structurat în Estonia, încă de la începutul celui de-al doilea ciclu de dialog structurat. Consiliul tineretului din Letonia a urmat aceeași abordare, acest lucru conducând la planificarea și coordonarea tuturor activităților legate de consultările naționale, de către o singură persoană, care a fost în măsură să se concentreze specific asupra acestui proces. În timp ce în Germania, ofițerul de proiect pentru dialog structurat este angajat de minister, în Estonia și Letonia, coordonatorul este finanțat de Agenția națională pentru programul Tineret în acțiune – Erasmus+, ca parte a proiectelor Consiliului tineretului din aceste țări, privind procesele de dialog structurat.

Potrivit Consiliului tineretului din Estonia, efectele pozitive ale sprijinului acordat, au fost observate deja în timpul primei runde de consultări și au continuat în următoarea perioadă de consultare. Pentru a numi câteva avantaje, comunicarea dificilă dintre diferitele părți interesate din cadrul grupului național de lucru a dispărut și pregătirile pentru următoarea etapă a dialogului structurat au fost realizate mult mai rapid și într-un mod mult mai eficient. Prin urmare, Consiliile Tineretului din Estonia și Letonia au recomandat

un coordonator pentru dialogul structurat la nivel național, ca o bună practică în optimizarea acestui proces.

4.5.2. Bune practici în procesul de dialog structurat în România

Forumul Tinerilor din România a inițiat și coordonat în 2014-2015, o Rețea Națională a Ambasadorilor Dialogului Structurat cu Tinerii, prima și singura inițiativă de acest tip din țara noastră, fiind selectat astfel un grup național de tineri, cu reprezentativitate în peste 80% dintre județele României. Ambasadorii au acționat la nivel local cu scopul de a afla ideile și sugestiile tinerilor și nu pentru a le reprezenta oficial interesele în fața autorităților sau pentru a le rezolva problemele.

Rolul fiecărui Ambasador a fost acela de a organiza cel puțin o consultare cu tinerii, la nivel local în județul său, în rural și în urban și de a transmite la nivel național probleme identificate și soluțiile propuse.

Dialogul structurat a fost abordat ca un prim pas al rezolvării unei probleme, comunicarea plecând de la nivel local, ajungând la nivel central și apoi revenind la nivel local prin intermediul acțiunilor concrete și al politicilor implementate la nivel național sau european.

5. Concluzii

Bunele practici identificate demonstrează că, odată cu utilizarea pentru consultările din cadrul procesului de dialog structurat, a unor canale multiple și diverse, rezultatele obținute sunt mai reprezentative și de mai bună calitate.

Canalele cele mai eficiente și utilizate pe scară largă pentru consultarea tinerilor, rămân chestionarele online, completate cu consultări față în față în format de reuniuni ale tinerilor și cu discuții cu autoritățile de la nivel regional/local. Multe grupuri de lucru naționale au subliniat necesitatea de a combina metodele, pentru a nu pierde inputuri de calitate. Concursurile pentru finanțare, organizarea de prelegeri pe tematica supusă consultărilor, trimiterea de e-chestionare pentru utilizatorii de carduri și promovarea sondajelor online prin intermediul social-media cu premii acordate respondenților, sunt unele dintre metodele inovatoare introduse în ultimele cicluri ale procesului de dialog structurat.

Succesul dialogului structurat, atât în ceea ce privește rezultatele, cât și modul de desfășurare a procesului, depinde în mare măsură de caracterul incluziv, eficient și vizibil al consultărilor cu tinerii. Pe baza acestor bune practici, grupurile naționale de lucru și alte părți interesate, vor putea implementa metode eficiente de consultări, atât pentru a îmbunătăți participarea diverselor categorii de tineri, cât și pentru a consolida vizibilitatea procesului.